

**DUGI
ŽITEK
STR. 5**

**BILI SMO NA
KOROŠKEM V
AVSTRIJI
STR. 6**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 11. avgusta 2005 ☼ Leto XV, št. 19, cena: 50 Ft

DOSTA MAMO, PA DUN MALO

V zadnjem leti, dveji, je zraslo zanimanje (érdek-lődés) za Porabje. Nej samo v Sloveniji, liki na Vogrskom tö. Vse večkrat vidimo po naši potaj mlade z ruksaki na plečaj, bicikliste v dugi vrstaj, gorpostavlene šatore. Ka je vleče k nam, v našo krajino? Najprva tau, ka je ta krajina dugo-dugo lejt bila skurok hermetično zaprejta, v Porabje je leko samo tisti prišo, steri je emo dovoljenje od policije. Vej pa mi, steri smo se tü držali, smo tö mogli meti dovoljenje, če smo steli na Gorenji Senik ali na Verico titi. V naši vasnicaj so ostale male gazdije, gde so lidgé tak delali zemlau kak njini predniki pred stau lejti, nej je bilau dosta umetnoga gnojila, nej je bilau dosta šprickanja. Vredi gazda je na svoje goštjé tö skrb emo, samo telko je vözoseko, ka ma je rejsan potrebno bilau. Tak je leko ostala narava zdrava, čista... Tau pa vsebole vleče tiste mlade pa starejše tö, steri dobro vejo, kak so za lidi pomembni čisti luft, čista voda, sad, steri se pridela brezi čemerov. Za turiste iz drugi krajov Madžarske je privlačno tau tö,

*Varaš bi trno rad privabo turiste, dapa nejma ranč ene turistične agencije nej (zgoraj)
Ena rejdkih trojezičnih turističnih tabel v Porabji (spodaj)*

ka – če škejo – v ednom dnevi leko zopojdijo tri rosaga, Madžarsko, Avstrijo, Slovenijo. Za tau varianto se odlaučijo največkrat mladi, steri ali pejški ali s biciklini zišče-

jo gor znamenite punkte okauli tromeje. Organizirane skupine si največkrat odeberejo izlet z avtobusom, ka te leko več vidijo; v Sloveniji cerkev v Martjancaj, rotundo v

vesi Selo, soboški grad, v Avstriji grad v Güssingu, križ v Maudincaj, na Vogrskom pa varaško cerkev...

Vse več je turistov iz Slovenije tö. Turistična društva, kulturna društva, društva penzionistov pripelajo največkrat svoje lidi, zadnje čase pa več potovalnih agencij organizira poti v Porabje. Slovenci pridejo najbolje za volo toga, ka bi radi več zvedeli o tom, gde pa kak živimo Slovenci v Porabji. Tak dugo lejt smo bili krajodrezani od

nji, ka so v njini glavaj, če se guči od zamejski Slovincov, samo Slovenci v Avstriji pa Italiji. Da bi tau nej tak bilau, moramo mi tö kaj storiti.

Gnauk mi je eden znanez iz Budimpešte pravo, ka njega ta naša krajina s svojo lepoto spomina na Erdelsko. Tak vögleda, ka za turizem mammo vse, ka nam mati narava leko da, lejpo krajino, čisti zrak, mir pa tijočo... Skurok vse nam pa falj, ka za turizem moramo narediti lidgé. Po naši vasnicaj, če je turist lačen, težko najde gostilno, gde dobi kaj za gesti. Če ga kaj zanima, nin ne najde informacijsko pisarno, ka bi kaj leko pito. Dapa od tauga je eške vekša baja, ka nin ne najde informacijske table, gde bi bilau vönapisano, ka pa gde se splača pogledniti. Nej ka v več gezikaj, liki ranč v ednom geziki nej. Za dobre pelde bi se nam splačalo taprejk titi na Goričko, gde je vse več učnih poti, informacijskih tabel.

Zvün lejpe pokrajine moramo turistom ešče kaj drugo tö poniditi. Za tau smo pa odgovorni lidgé. Turizem smo v prvi vrsti lidgé.

M. Sukič

PISEC SEDMERIH LUČI, TUDI V PANONSKEM PROSTORU

To pot o dveh, po vsebini in obsegu sicer različnih publikacijah, ki pa se na neki točki stikata: ena bolj, druga manj, toda obe sta povezani s tako imenovanim panonskim prostorom. Tako zbornik s simpozija o Miklošu Küzmiču z naslovom Pisec sedmerih luči kot Panonski letopis 2005.

»Ta véliki mož, ki je živel pod Bedeničkim bregom, v Ivanovskem dolu, v lese- nem župnišču, ki je imelo le dve sobi, kuhinjo in shrambo, pozneje še zimsko kapelo, je prijateljeval s prebivalci znamenite gore Parnas v Grčiji: z Apolonom, z muzami in nimfami. Zdi se, da je zados- tovalo, da je zaklical: Udari

na plunko mi danes, Apolon./ prepevaj ubrano še ti, modra Erato, in že so zabrnele strune plunk in harf in pesmi so kar vrele iz Mikloševega srca. Nato je svoje muze pošiljal na vse strani: k sombotelskemu škofu Szilyju, k martjanskemu župniku Mihaelu Gabru, k dolenskem župniku Simonu Čergiču, h gornjepetrovskemu župniku Janošu Hüllu ter k ostalim svojim prijateljem in dobrotnikom, da jim v vezani besedi izrazijo njegove prizrčne čestitke in najboljše želje.« Tako pater Donat Kranjec v zborniku, v katerem so objavljeni teksti s simpozija, ki je bil v Domu duhovnosti v Kančevcih lansko leto, ob

200-letnici smrti Mikloša Küzmiča. Kot je v uvodni besedi na simpoziju – kar je tudi uvod v zbornik – povedal Lojze Kozar ml. – tudi urednik zbornika –, je bilo 200-letnici Küzmičeve smrti posvečenih več dogodkov: najprej je izšla spominska ovojnica z naslovnico *Knige molitvene*, v Ivanovskem dolu so odkrili in blagoslovili spomenik Miklošu Küzmiču oziroma sedmim njegove-

vim knjigam, spominska slovesnost je bila tudi na njegovi nekdanji domačiji na Dolnjih Slavečih.

Prispevke in razprave v zborniku objavljajo Jožef Smej, – tudi *Introitus* (Vstopni spev) za simpozij ob 200 - letnici smrti Mikloša Küzmiča), Martin Vöröš, Anton Vratuša, Jože Zadavec, Zinka Zorko, Lojze Kozar ml., Stanislav Zver, Jože Vugrinec, Franc Kuzmič, Vinko Škafar, Jože Ftičar in Mihael Kuzmič. Povzetki referatov so v angleškem jeziku. Objavljen je tudi kratek odlomek iz romana Jožefa Smeja o Miklošu Küzmiču Po sledovih zlatega peresa. Avtor, pomožni škof, opi-

suje dolgo zvonjenje ob smrti Mikloša Küzmiča: »Kdaj bo pogreb?«

»V soboto, štirinajstega aprila, ob desetih. Pokopali ga bomo pri bedeniški cerkvi ob južni steni. Na moj grob, je dejal Küzmič pred smrtjo, položite preprost kamen, ki naj bo samo toliko dolg in širok, da bo mogel pokriti človeka.«

Poleg referatov so v zborniku objavljeni tudi dokumenti, denimo naslovnice Küzmičevih knjig, fotografije, med njimi *Spominski steber* za največjo ponatisnjeno Küzmičevo *Knjigo molitveno* in spominska plošča s kronogramom, ki ga je sestavil škof dr. Jožef Smej in v prevodu pomeni: »Dolnji Slaveči so me rodili, čeprav v hišici s slamo kriti rojen, vendar luč v temi.«

Za Mikloša Küzmiča in za nekoliko starejšega Štefana Küzmiča lahko rečemo, da sta delovala v osemnajstem stoletju v panonskem prostoru, ki povezuje dele zahodne Madžarske, južne Gradiščanske v Avstriji in severovzhodne Slovenije (v novejšem času v ta prostor umeščajo tudi del Hrvaške). V panonskem prostoru je iz leta v leto manj sodelovanja, kar je sicer v nasprotju s težnjami Evropske unije, nekaj pomembnih aktivnosti pa se je ohranilo. Med pomembne trajne projekte sodi *Panonski letopis* – publikacija, ki pod uredniškim vodstvom dr. Roberta Hajszana izhaja pri Panonskem inštitutu v Pinkovcu/Güttenbachu na Gradiščanskem.

Čeprav je naslovnica štiri-

IV. MEDNARODNA LIKOVNA KOLONIJA V MONOŠTRU

Od 8. do 19. avgusta poteka v Monoštru mednarodna likovna kolonija, katere se je udeležilo deset umetnikov iz Madžarske (*András Györfi, János Simon, György Csuta*), Avstrije (*Karl Vouk, Rudi Benetik*), Italije (*Katerina Kalc, Jasna Merku*) in Slovenije (*Ferenc Király, Goce Kalajdziski, Endre Göntér*). Mednarodno likovno kolonijo pod vodstvom Ferenca Geriča organizirata Galerija in Muzej v Lendavi in Zveza Slovencev na Madžarskem. To je že četrto tovrstno druženje umetnikov, ki ustvarjajo v Slovenskem domu v Monoštru in na terenu v Porabju. Iz njihovih del se bo v drugi polovici leta pripravila razstava ter tudi katalog. Mednarodno likovno kolonijo sta finančno podprli Ministrstvo za kulturo R Slovenije in Mestna občina Monošter.

jezična: *ljetopis, Jahrbuch, Évkönyv* in letopis, so v knjigi zastopani predvsem nemški in hrvaški teksti, manj madžarskih in najmanj slovenskih. Da vsebina ni bolj uravnotežena, ni krivda pri uredniku, marveč nezainteresiranosti posameznikov in inštitucij, ki bi lahko publicirali aktualne teme v edinstveni štirijezični publikaciji. Slovenski delež je iz leta v leto sicer različen, vendar mnogo skromnejši, kot bi želel urednik dr. Robert Hajszan. Glede na vsebinsko pestrost in raznolikost je škoda, da Slovenija ni zastopana bolj, kot je v zborniku z letnico 2005. Kakor v prispevku na temo *Panonski življenjski prostor* piše dr. Robert Hajszan, so se s padcem »železne zaves« pred petnajstimi leti odprle široke možnosti sodelovanja med narodi in narodnostmi v tem delu Evrope, značilnem po raznolikosti narodov in narodnosti. Avtor kot dober primer navaja sodelovanje med gradiščanskim Pinkovcem in železnožupanijskim Petrovim Selom.

Slovenija bi lahko izkoristila tudi *Predgovore*, v katerih najuglednejši politiki razmišljajo o ob-

mejnem in regionalnem sodelovanju, denimo predsednik avstrijske države dr. Heinz Fischer in predsednik skupščine Železne županije Péter Markó, medtem ko se na povabilo urednika ni nihče odzval iz Hrvaške in Slovenije. V več kot 500 strani obsegajočem zborniku so poglavja: Panonski življenjski prostor; Jubileji – tudi o pesniku Francetu Prešernu; Narodi in narodnosti – avtorja tudi Franc Kuzmič in Jelka Pšajd; Šport, mladina, dijaki; Kultura in literatura; Jezikoslovje; Ocene in Čestitke – tudi o akademiku dr. Antonu Vratuši ob 90-letnici rojstva. Likovne reprodukcije so delo dveh madžarskih slikarjev Ferenca Loblerja in Csabe Nagya. Vsebinsko dopolnjujejo tudi številne barvne in črno-bele fotografije. Do sedaj je bila tudi praksa, da je Panonski letopis imel obsežnejšo literarno prilogo, česar ni v letniku 2005. Prihodnjič: *Svetovni slovenski kongres* – ob 15. obletnici ustanovitve in *Koroški vestnik* – 50 let Avstrijske državne pogodbe.

eR

TRADICIONALNO SREČANJE

Vsi vejmo, ka so pogoji za mednarodne stike pred skurok trestimi lejtami nej takši bili, kak so gnes. V petdeseti lejtaj se je dosta slaboga godilo. V sedemdeseti lejtaj se je začnilo malo opirati, malo sodelovati pri meji. Dapa nej naleki šlau. Ešče rodbina je žmetno prišla eden do drugoga, nej ka bi kakše skupine mele stike. Tau vse je politika delala, na našoj strani bola kak na ovoj strani. Nigdar ne pozabim – te sam mlada funkcionarka bila na Do-

šli. Največ od nas – sploj pa mladi – so te ojdli oprvin v sausednoj Jugoslaviji. Etak se je začnila lejpa zgodba, štero Čepinčari pa Dolenjesenčari že 27 lejt gor držimo. Edno leto se pri nji, drugo leto se pa pri nas srečamo. Ta tradicija je pa samo tak leko gor ostala, ka je do spremembe sistema dolenjesenička občina gor držala stike, po spremembi je pa tau nadaljevala dolenjesenička slovenska samouprava. Letos so Čepinčarge na vrsti bili, da bi nas pozvali

v rokaj. Gnes je on vönavčeni advokat, dapa nej se je spozabo od tisti cajtov. On je pozdravo goste in starejšim, ki so tistoga ipa začnili, je tau sploj dobro spadnilo. Zvedli smo, ka šalovska občina – k šteroj se držijo Čepinci tü – je držala občinske dneve, med dostimi drugimi programi so prejk dali v Čepinčaj vodovod, na stero-ga so že tak dugo čakali. V okviru toga svetka je bilau tau našo srečanje tü.

Po odličnom obedi so se začnile tekme. Mladi, do 14 lejt, srednja generacija pa stari podje so se brsali. Naši so sploj navdušeni bili, tak ka smo vse tri tekme mi dobili. Mladi so zmagali s 7:5, srednja generacija 8:6, stari podje pa s 3:2. Po tekmaj nas je pozdravo šalovski podžupan in nam je prejk dau lejpa darila pa povedo lejpe misli.

Naše ekipe sta vodila Laci Bajzek, predsednik slovenske samouprave, in član samouprave Gabor Lazar. Našim se je pridružila dolenjesenička županja tü. Trener pa voditeu igralcov je bio Jože Grebenar, komi se posebe zavali naša slovenska samouprava.

Naši so se prejk mere dobro počutili, sploj pa mladi. Le-

Na vsej trej tekmaj je dosti golov spadnilo

lenjom Seniki – gda je iz Markovec, zdaj že žau pokojna Erna Brumen nas poiskala, ka bi markovska šaula rada sodelovala z gorenjeseničko šaulov. Po težki proceduraj smo nikak ta naprajli, ka so oni prišli k nam, pa so dva dni bili pri nas. Te se je pisalo 1965. Samo ka sam ge po tistom dobila svoje od moji prejdnji.

Dapa bili smo tistoga ipa nistarni, steri smo nej mogli »na riti sejdati« pa je etak prišlo do toga, ka so nas z Dolenjoga Senika zvali nogomet se špilati v Čepince. Te se je pa pisalo 1978. Da bi mi tavö potovali, je žmetnejše bilau ta naprajti, kak gda bi se v Ameriko steli pelati. Stau pa stau papirov, dokumentov nam je trbelo nut sprajti, pa te je prišo den, pa smo

na tradicionalno srečanje. 30. julija se je naša skupina napautila v Čepince, 3 ekipe futbolistov različne starosti, mladi, srednje stari pa starejši. Ponavadi so od nas gledalci tü šli, etak nas

Stari padaške med seuv

je vsevküper 41 lüdi bilau. Gda se je tau začnilo, v Čepinčaj je eden mladi dijak, Jože Korpič, emo vse

pau se zavalimo Čepinčarom za vabilo in gostoljubje, vsem našim pa za aktivnost.

Irena Barber

Kanalizacija se približuje h koncu

Lansko leto so v Sakalovcih izgradili kanale za odpadno vodo, letos julija so pa popravili ceste, ki so bile v precej slabem stanju in so postale zaradi kanalizacije še slabše. Denarna sredstva za to je pridobila samouprava na natečaju PHARE, za katerega se je leta 2002 prijavila skupaj z osmimi vasi. Te vasi so Dolnji Senik, Magyarlak, Csörötnek, Gasztony, Rönök, Vasszentmihály, Rátót, Rábagyarmat in spadajo pod isto mikroregijsko združenje. Kanalizacijska dela so se začela v vaseh istočasno, lansko leto maja. V Sakalovcih so končali s temi deli že lansko leto jeseni, vendar sistem bodo priključili na glavni vod šele takrat, ko bo kanalizacija v vseh vaseh končana, predvidoma letos septembra ali oktobra. Župan Antal Črenko je povedal, da bodo prebivalce obvestili, ko bodo dobili dovoljenje za uporabo kanalizacije. Vaščane

Del obnovljene glavne ceste v Sakalovcih

prosi, naj se takrat poslužujejo pomoči strokovnjakov, da ne bi prišlo do okvar, kar je potem težko popraviti. Kanalizacija bo obratovala na začetku 2-3 tedne le poskusno. Teh stroškov vaščanom ne bo treba plačati.

Po kanalizaciji je bilo potrebno popraviti ceste, ki so postale zaradi del zelo slabe. To so uredili letos, na koncu julija. Najprej so naredili stranske ulice tako, da so nanje navozili gramoz, nato so pa asfaltirali en del glavne ceste. Župan je povedal, da je zdaj cesta popravljena 99-odstotno. Sedaj bo še treba urediti bankine. Kmalu bodo nadaljevali tudi z asfaltiranjem glavne ceste in jo bodo popravili do konca vasi.

Povedal je še, da bodo kanalizacijo in obnovljeno cesto tudi uradno predali v okviru izrednega zasedanja samouprave, na katerega bodo povabili tudi vaščane.

N. Vajda

Tabor slovenskih otrok

Na Debelem Rtiču je 9. tabor slovenskih otrok po svetu, ki ga vsako leto organizira slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa. Na taboru, ki od leta 1996 tradicionalno poteka od zadnje nedelje v juliju pa do prve nedelje v avgustu, se bo srečalo 60 otrok slovenskih rojakov iz zamejstva in od drugod po svetu, starih od 12 do 17 let. Na taboru, kjer je pogovorni jezik slovenščina, lahko mladi odkrivajo in spoznavajo kulturno in naravno dediščino domovine njihovih prednikov.

OD SLOVENIJE...

30. obletnica Helsinške listine

V Helsinkih je bila slovesnost ob 30. obletnici podpisa Helsinške sklepne listine, ki pomeni temeljni dokument Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi. Listina je bila podpisana v finskem glavnem mestu 1. avgusta 1975, dve leti po začetku Konference o varnosti in sodelovanju v Evropi, in je potrdila deset načel miroljubnega sožitja med državami in pomembno prispevala k preseganju ideoloških delitev v Evropi. Slovesnosti v finski prestolnici se je udeležil tudi predsedujoči Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi, slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel.

Mihela Zupančič vodja predstavništva Evropske komisije v Sloveniji

Evropska komisija je imenovala Mihelo Zupančič, dosedanjo vršilko dolžnosti odgovorne urednice Slovenske tiskovne agencije, za vodjo predstavništva Evropske komisije v Sloveniji. Na čelu vodje predstavništva Evropske komisije v Ljubljani je nasledila Erwana Fouereja, ki je po treh letih s 1. avgustom odšel s tega položaja. Običajno je, da predstavništvo komisije v članici Evropske unije vodi državljani članice, v kateri je predstavništvo.

Ryanair z mariborskega letališča?

Z mariborskega letališča naj bi v prihodnje v Barcelono, London in Frankfurt letel irski nizkocenovni letalski prevoznik Ryanair. Letališče Maribor in Ryanair sta že pripravila pogodbo, vendar do podpisa še ni prišlo, saj mora letališče urediti še odnose z državo. Ministrstvo za promet mora namreč urediti pogodbo o namenu letališke infrastrukture. Ministrstvo sicer podpira vsako novo letalsko linijo s tega letališča in ta trenutek tudi ne vidi prometnih razlogov, da ne bi izdalo dovoljenja za nastopanje na letalskih linijah z letališča Maribor, če bo Ryanair za to zaprosil.

Feri Lainšček

GOSPOUD PA SMEJTKE

Vse menje je v toum mojom varaši gospoudov, šteri šče majo tisto staro navado, ka na večer idejo na špancer. Zdaj, ka je takšij, ka se špancejrajo malo, se tūdik vidi: namesto tisti, šteri enoga dneva za veke odložijo bot, ne pridejo drugi. Nouvi gospoudje neščajo samo tak na vilico, gvūšno pa si tūdi ne želejo nikoga srečati. Ostali so v papučaj pa pred televizijo, zgūbili so se po ogracaj pa vikendaj, ali pa majo čas samo šče za službo. Zatou je šče ob najlepšom letnom večeri vilica skurok prazna, tiste, ka pa pridejo, je pa telko bole videti.

Že davno upokojeni oficer edne že davno mrtve armade se šeta po našom varaši že cejli čas, ka se spomnim. Njegva ravna pleča mi pravijo, ka je vzejo kapitulacijo svoje vojske na sebé. Njegov léki stopaj pa pravi, ka se je tak sprevalo po dosta vekšij varašaj, pa je nej bijo nin nej tihinec. Samo neka njemi leto za letom dé bole na mozgé. Tou je starost. Samo ka šče toga ne opazi pri sebi, liki pri drugij.

»Si leko mislite?« mi pravi, gda se srečava na špancejri. »Té srmak, Laci. Ka se leko tou že njemi zgodi? Zazrankoma mi je posoudo aparat za merjenje krvnoga pritiska. Po obedu pa ga je te nika smicalo v glavi, pa je začno po cejli kuči iskati svoj aparat za merjenje krvnoga pritiska. Cejlo familijo je na nogé spravo, pa so ga nej najšli, tak ka so ma nazadnje šli v pateko kúpit novovoga.«

Ali pa mi drugi den pravi: »Ta bouga Ema! Pred dobrim mejsecem si je rezervejrala sedem dni počinka v Moravskij Toplicaj. V pondejlek, gda je té datum cuj prišo, pa je zapovedala taksi, pa ma pravla, naj go odpela v toplice v Radence. Kumaj tam so po papejraj gor prišli, ka je nej rezervejrala tam, pa ka za njou nemajo placa.«

Ja, tak mi té stari gospod vsakšo pout kaj povej o kom drugom.

Te pa ga en večer že od daleč vidim, ka se je odpravo na šetnjo s plastično posoudo za smetke v rokaj. Gda si prideva bliže, tūdik vidim, ka je ta njegva kantica puna smetja od douma. Ne morem kaj, ka ga nej bi pito, kama te tou nesé.

»No!?!« pogledne v posoudo stari gospoud. »Ka pa je te tou zdaj z menov?« se cejli strousi. »Gda sam šou od douma v šetnjo, me je žena prosila, naj gredouč smetke sipleml doli v kontejner, kanto pa tam nastavim, ka jo domou gredouč vzemem,« mi razloži. »Ge sam pa tou te pozabo napraviti, zdaj me pa vidite, staroga norca...«

»Nika nej,« pravim pa skrijem smej. »Vsakšomi se leko zgodi.«

Vzemem ma posoudo za smeti z rouk, pa ga lepou sprevedim domov. Neščem, ka bi našoga najstarejšoga šetača što meo za smetlara.

Letovanje

Po vogrskoj rejči pomejni nyaralás, üdülés. Vsi vejmo, ka je zdaj sezona. Lüdje - sploj pa tisti, šteri si leko dopistijo - vse doma njajo na eden čas pa dejo počivat. Poleti k kakšoj vodej, k morji, gde se leko malo z vodauv ladijo, pozimi pa bola na brge, gde se leko skijajo, si v topli hotelaj počivajo. No ja, šteri si leko dopistijo.

Dosta kritizejrajo sedemdeseta, osemdeseta lejta, depa zatok te nej tak velka razlika bila med lüdami. Eden navaden fabrikant si je tū leko dopüsto, ka je üšo na letovanje. Cejne so nej do nebes segale, dalo se je plačati, če si je stoj kauličkaj malo za tau prišparo. Pa tistoga ipa so večkrat organizejrali kakše izlete po rosagi, šteri so steli, so leko vidli rosag, če rejsan v druge rosage so nas samo sledkar püstili.

Gnes je tak, ka gestejo, šteri si zdaj tū leko dopistijo lejpo letovanje. Eden navadan delavec - šteri malo vekšo držino ma - vsebola nikan ne more. Tak se vidi, ka smo raztalani. Pa te je nej tau nevola, ka nistarni leko dejo. Baugi vala, ka takši tū gestejo. Nevola je tau, ka je vse več takšni, šteri si počinka ne morejo privauščiti. Dosta lidi svoj dopust tak vöponüca, ka leti v Austijo malo na črno delat, vej de pa deca v šaulo, trbej pejnazze.

V Porabji je nigdar nej takša velka moda bila po letovanjaj ojdti. Ka so te naši lüdje delali? Največ - bola mladi - je bilau fabrikantov. Po deli, po službi hajde domau, pa na gazdiji so se tadala »klali«. Zakoj? Zatok, naj si leko nauve domove zozidajo, naj oni tū leko lepou, normalno živejo. Tistoga ipa se je dosta lejpi nauvi hiš

zozidalo, med tejm je nej cajta bilau počivati. Vsakši filer pejnez je trbelo.

Gnauk mi je edna ženska gučala, ka gda stanjiva z možom zidala, je tak bilau, ka sta včas sin nej mogla edno kilo krüja kúpiti. Etak so gor zozidali svojo hišo.

Pri nas gnesden ranč tak šaulajo deco kak vsepovsedik indrik Tau pa pejnazze košta. Depa stariš tak pravi, ka prej naj deci baukše bau, kak je njemi bilau. Pa on krajšoga potegne.

Če od letovanja gučimo, ne moremo vönjati naše starce. Največkrat so nikan nej prišli. Delali so od zranka do večera, sploj po srmačkom so živeli. Skromni so bili pa tak natüma so odišli kak so živeli. Bili so, istina, šteri so leko po marofaj ojdl. Dapa tam je trdo trbelo delati. Dekle so si mogle s seov nesti škafo, gda je nedela prišla, ka bi počivale, so si gvant prale. Nej je bilau cajta druge krajine gledati, se čüdivati nad lepoto kakšnoga varaša ali vesi. Nistarni so prišli v Nemčijo ali pa ranč v Ameriko. Nej počivat. Delat, pejneze služit. Pa te so nazaj prišli ali pa nej. Šteri so domau prišli, so si s tistimi pejnezi pomogli pa so leko malo baukše živeli. Porabski človek se je dosta mantrau pa malo počivo, malo po letovanji odo.

Samo vendar sam Baugvej, kak bi dobro bilau. Na svejti živejo bogati lüdje, šteri si leko vse privoščijo, pa te so dun nej srečni. Navadnim lidam se trbej dosta mantrati za vse, ka škemo dosegniti. Depa vrejdnost si je zatok pomali djati. Nej je dobro vsakši den v novinaj šteti, ka mladi, štirideset, petdeset letjni lüdje mirajo.

Irena Barber

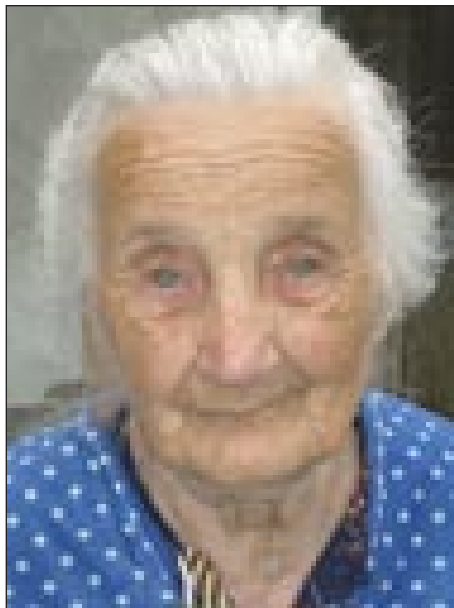
DUGI ŽITEK (1)

Rejdkosteri človek je tak srečen, ka z Boga pomočjauv leko dočaka 90 lejt. V Sakalauvci so tau Püšnjarska Ana (Grédlics Józsefné), steri so mi pripovejdali od njinoga dugoga žitka. Istina, ka so pravli, ka so že dosta pozabili, dapa z njinoga pripovejdanja se je vönamalo žitek, z vsemi veseljami in žalosti.

»Moja mati so se narodili 1885. leta v Otkauvci, po imeni Katalin Lovenjak, oča pa 1880. leta na Dolenjom Seniki. Oni so se pisali Janoš Windisch. Oni so tistoga ipa mladi bili, gda je z vogrskoga rosaga paudrugi milijon ljudi odišlo navekša v Meriko. Tü je lagvo šlau pa so si po svejti delo iskali pa baukši žitek. Te so že takši glasi šli, ka bojna vövdari. Te se je 1914. leta bojna rejsan začnila, pa sto je nej sto za sodaka titi, je odišo. Med tejmi vnaugimi mladenci so bili tisti tö, steri so moji stariške gratali. Oča pa mati sta se tü doma nej poznala, dapa mladina išče svoj par. Spoznala sta se v Meriki pa sta se 1910. leta zdala. Oča so na ednom farmi pri pavri delali, mati so pa v dovanovo fabriko ojdli delat. Iz njivoga zakona se je

7 mlajšov narodilo, pet v Meriki, dva pa doma. V starom kraji se je bojna končala, pa so si te tak zvolili, ka do šli nazaj domau. 1921. leta so domau prišli. Ka so pejnaze prišparali, iz tistoga so si grünt küpili, dve krave. Eden mali ram so si zozidali pa so pomalek vertivali. Mlajši smo rasli. Najstarejši brat, Djauži, steri se je 1910. leta v Meriki naraudo se je na Verico oženo. Druga po vrstij se sestra Mariška bila, ona se je 1913. leta narodila,

ona se je v Otkauvce oženila. 1914. leta se je naraudo brat Frenki, steri je trno nesrečen žitek emo. Samo 7 lejt je star bijo, gda je eden pojep prišo z Gorenjoga Senika pa ga je nanje vzejo, naj z njim dé v Varaš. Geseni je bilau, oktobra, pred vsisvecovo. Ni-

Tetica Püšnjarska Ana se vsigdar smejejo

koga nej doma bilau, ka so stariške na njivi repo vöbrali

marej za zimo. Gda so domau prišli, so vidli, ka deteta nejga, iskali so ga gori-doli. So s tejm vüpanjom na pokoj šli, ka če ga je stoj vido, ga je vejndrik na nauč notri vzejo. Kak smo potistim zvedli, ga je dosti lidi vidlo pa ga pitalo, kama dé. On je samo pravo, ka k mami pa ati, dapa nej je vedo povedati, v stero ves. Tisti pa, steri ga je s seov ladičko, ga več nej na skrbi emo. Vzejo se je po ednoj pauti, ka de domau išo, dapa nigdar nej domau prišo. Na veke je zapro oči, ka je vnoči zmrzno. Tak so ga najšli, ka je zgrižena bejla repa pri njemi ležala. Gvüšno je lačen bijo. Njegov žitek je kratek bijo, stariške so ga nej mogli pozabiti, ka je takšno nesrečno smrt emo. Dja sam se narodila 1915. leta. Slejdnja, stera sam se v Merki rodila. Dvej mlajši sestri sta se že doma narodile, Ilonka 1921. leta, Rejza pa 1924. leta. V srmastvi smo gora rasli, dapa zatok smo vsi do krüja prišli.«

Zapisala: Ema Sukič

... DO MADŽARSKE

Ferenc Mádl se je poslovil tudi od madžarske vojske

1. julija je bil Ferenc Mádl na poslovilnem obisku pri madžarski vojski, kjer so ga sprejeli z vojaškimi častmi. Predsednik države, ki je obenem vrhovni poveljnik madžarske vojske, se je srečal na poveljništvu z oficirji vojske in z obrambnim ministrom. Od 5. avgusta naprej je novi predsednik države László Sólyom. Ferenc Mádl bo imel na razpolago v uradu premijera še dve leti delovni sobi in tudi dva sodelavca.

Ovire dvojnega državljanstva

V Evropski uniji se ne sme dajati državljanstvo z omejeno ali utesnjeno vsebino in pridobitev državljanstva ne sme imeti etničnega ozadja. To so povedali prejšnji teden na mednarodni konferenci z naslovom Oblike državljanstva in pravica do svobodnega potovanja v Evropi. Torej ali polnopravno državljanstvo ali nikakršno – je poudarjal Dezső Avarkeszi, pooblaščenec vlade. Povedal je, da vlada še ne načrtuje, da bi dala zamejskim Madžarom brez naselitve na Madžarskem državljanstvo, kajti za to je potrebno preoblikovati ustavo in zasnovati status zamejskih Madžarov. Druga pomembna tema konference je bila potovanje zamejskih Madžarov po Evropi. Na Madžarskem načrtujejo izdajo izkaznice, ki bo vsebovala dovoljenje za bivanje in bo omogočila omejeno potovanje in bivanje brez vize v državah Evropske unije. Dezső Avarkeszi je poročal, da bodo predloge v nekaj tednih izdelali in bodo začeli razpravljati o njih s predstavniki zamejskih Madžarov predvidoma na koncu avgusta ali v začetku septembra. Večina zamejskih madžarskih organizacij je namreč izrazila nezadovoljstvo, da jih na omenjeno konferenco niso povabili in so o njih odločali spet brez njih.

ODPRLI SO INFORMACIJSKO PISARNO

1. avgusta 2005 so v Monoštru v okviru Phare projekta odprli informacijsko in svetovalno pisarno. Projekt, ki nosi naslov »V vsakem trenutku odgovorno za druge«, je pripravila Zveza sindikatov Železne županije v okviru madžarsko-slovenskih malih projektov Phare CBC programa 2003. Vrednost projekta je 98 tisoč evrov, čezmejni partner pa Zveza svobodnih sindikatov Slovenije.

Projekt ima tri glavne smeri: usposabljanje predsednikov Svetov podjetij na področju delovnega prava (pravice in obveznosti delojemalcev); usposabljanje administratorjev za potrebe podjetnikov; pomoč stalno nezaposlenim v okviru komunikacijskih treningov. Ciljna skupina pri prvi nalogi je dana, usposabljanja se bo udeležilo 40 predsednikov Svetov podjetij, pri drugi nalogi računajo

predvsem na nezaposlene ženske in mlade, predpogoj je pa končana srednja šola in matura. Usposabljanje bo potekalo v štirih skupinah po deset oseb in se bo končalo z izpitom. Na komunikacijske treninge pa pričakujejo že

Vodja pisarne Edina Németh v družbi Pétra Patakya, podpredsednika Zveze sindikatov ter Csabe Horvátha

dalj časa nezaposlene, da bi jim s pridobivanjem raznih komunikacijskih tehnik pomagali do nove zaposlitve.

Prav zaradi ciljnih skupin v projektu tesno sodelujejo z Zavodom za zaposlovanje Železne in Zalske županije. V okviru projekta bodo izdali madžarsko-slovensko-nemški slovar s področja delovnega prava, projekt pa

godb v Sloveniji in na Madžarskem«. Projekt na Madžarskem zajema Železno in Zalsko županijo, tako so ob monoštrski odprli podobno pisarno tudi v Lentiju. Monoštrsko pisarno bo vodila mlada diplomantka ekonomije Edina Németh, njene naloge bodo predvsem organizacijske in svetovalne. Pisarno najdete v pisarni Splošne potrošniške zadrage (ÁFÉSZ). Vodja projekta Csaba Horváth je poudaril, da želijo z majhnimi koraki pomagati delojemalcem, da se bodo bolje znašli na trgu delovne sile. Izpostavil je predvsem njihov drugačen odnos do delojemalcev in nezaposlenih. Prav zaradi tega so si za vodilo izbrali naslednji stavek: »Bistvo človekove narave je v tisočih majhnih dobrih dejanjih, ki determinirajo naš vsakdan.«

Marijana Sukič

BILI SMO NA KOROŠKEM V AVSTRIJI

Hitro je preteklo eno leto, pa smo pá leko šli na romanje in ekskurzijo. V Sloveniji, v matični domovini, smo bili že petkrat, zdaj smo pa šli na prauško v Avstrijo, ta, gde živijo Slovenci, na Koroško. Ta paut je bila od 22. do 25. juliuša. To je štiri dni,

zidino, gde so Zveza, slovenski radio, Mohorjeva založba (könyvkiadó) pa slovenska banka. Slovenski radio cejli den ma oddaje in je privatni.

Iz Celovca smo se pelali po vesnicaj. Tak vsakši vej, kak je lejpa Avstrija, velki brgauvi, doline. Kak

čanj, gledališko, zborovsko, majo veselice, razstave, pa nej samo za Slovence, tüdi za Avstrijce. Pejnaze do-bijo od Avstrije, največ pa iz Slovenije. Pelali smo se skozi ves Borovlje, gde so prvin puške redli. Gospod Malle nam je dau dosti knjig pa zgoščenk (CD).

Popoudne smo pa šli na Gospo Sveto. Ta cerkev je na enom brgej, kama odijo na prauško. Samo ka so tü sv. meše v nemškem dzejiki, vsakšo prvo soboto je slovenska. Tak ka smo mi samí molili v slovenskom maternom dzejiki pa spejvali Marijine pesmi. Blüzi te lejpe stare cerkve je prestol slovenski vojskovodij pa Krnski grad. Žau, tau zdaj tam tak vögleda, ka je z drautom zagrajeno, knežji kamen pa je v muzeji. Tak se vidi, kak gda bi malo zapüščno bilau. Ja, težko je koroškim Slo-vencom tö, saj smo vidli, ka nejmajo vsepovsedik dvojezične napise. Pri tejm smo mi malo naprej. Mi se ne smejmo z njimi primerjati, ka je nji dosta več pa so v baugšom gospodar-skom položaji.

nas je prisrčno sprejeu gospod Jože Kopeinig, rektor tega doma. Gospod rektor je darovau sv. mešo za nas v slovenskom maternem dzejiki. Pred tejm smo pa gorpoiskali v Tinjaj farno cerkev in molili pa peli. Do tega mau, kam smo šli na prauško, smo se udeležili sv. meše z drugimi vred in tak je léko bilau. Zdaj smo pa samí bili. Samí smo mogli moliti, odgovarjati pa

pred več kak stau leti. Samo ka so vsigdar vcuj zidali. Tü so konference, razstave, djilejši, tečaji, izpopolnjevanja za vsakšoga, za Slovence, Avstrijce, Francoze, še za muslimane. Na tejm so, naj sodelujejo, lüdje vküp držijo, imajo se radi, naj se sporazumejo. Dom ma letni program, novine »Dialoge« trikrat izdajo letno. Koroški Slovenci pa še majo cerkvene novine

Náša skuina z gospodom Kopeinigom v Tinjah

zato ka je Budimpešta da-leč pa se dva dni vozimo do Koroške pa nazaj. Dva lejpa dneva smo meli tam, sploj lepau so nas gori prijali. Spali smo v Celovcu/Klagenfurtu v Slovenskom mladinskem domi. Tü nas je čako gospod Jože Blajs, ravnatelj toga slovenskoga centra. V centri je otroški vrtec, knjižnica, raziskovalna skupina in dom za srednje- in visokošolce. Knjižnico ima Slovenska prosvetna zveza pa več kak stau djezero knjig je v njej. Tisti, steri tü delajo, majo lejpe pisarne, dijaki, študentje lejpe sobe, veliko obedovalnico, v klejti pa je velka dvorana za djilejše, za drüge prireditve in za zabavo.

V soboto nas je gori poisko poslovodja Prosvetne zveze dr. Janko Malle. Gospod Malle nam je notri pokazo znamenitosti Celovca. Vidli smo slovenske ustanove, med drugim slovensko gimnazijo. V tej gimnaziji je že končalo šaulo 1500 mladih. 600 je iz toga dala šolati Prosvetna zveza. Potem smo si pogledali tisto

smo se pelali prauti Kotmare vesi, pod nami je bila Rožna dolina. Od té doline pa od drügi dvej smo že čüli pesem Rož, Podjuna, Zila, tau je čüdovita pesem. Potistim smo prišli v tri doline, gde žive največ Slovincov na Koroškem. Oni tö majo takše probleme kak mi. Če je ves skrak

Med ogledom Celovca

varaša, iz varaša vöpridejo Avstrijci pa doli küpijo iže, grünt, iz vesi pa odijo Slovenci delat v varaš in se tak začne asimilacija. Bili smo v Šent Janeži, gde je eden velki kulturni center, stero-ga gora drži Prosvetna zveza. Tam je letno več sre-

V nedelo, 24. juliuša, je prišo za nas völki den. Pelali smo se na obisk v Tinje, tü je slovenski katoliški dom Sodalitas. A nej samo za Slovence, za Avstrijce tö, pa za evangeličane, reformate, se pravi za drüge vöre tö. V Tinjaj

Spali smo v Mladinskem domu v Celovcu

spejvati. Spejvali smo pod vodstvom našega harmonikaša Hugona Čerpnjaka, molili pa za Jožefom Karba, on je pa ešče gori što berilo tö. Tau mi je sploj dobro spadnilo, ka naši vogrski člani (zakoni so mešani), so se tö lepau trüdili moliti pa spejvati slovensko. Naši vogrski člani so pa prajli, ka njim je dobro spadnilo, da je gospod duhovnik pravo, prej Očenaš molite v vogrskom dzejiki tö. Slovenci smo pa bili ganjeni od lejpe predge. Pri meši se je gori štelo od krala Šalamona, koga tak poznamo, da je bio pameten. Gda je postau krau, te je nej želo bogastvo, liki naj má dobro pamet, dobro srce in naj vsakšoga spoštüje. Obed smo meli v Tinjaj, sploj so nas pogostili. Po tejm pa nam je gospod Kopeinig notri pokazo dom Sodalitas, menja pomejni, da je za vsakšoga. Zgradili so ga slovenski duhovniki, so vküper dali pejnaze, že

Nedelja, vö ga da krnška škofija, kam se oni držijo. Na konci nam je g. Kopeinig pokazo skorok cejli dom. Majo lejpe razstave, zanimive kejpe. Težko smo se poslovlili od doma. Proti večeri smo se pelali nazaj v Celovec in smo šli pogledat Vrbsko jezero pa Minimundus. Dobro smo se počütüli v Avstriji pri koroških Slovencih. Žau, nej bilau časa, da bi se srečali z dvema zboroma, stera sta že bila pri nas v Budimpešti na gostovanji. Obadvöma gospodoma se lepau zavali-mo za knjižni dar, največki dar je pa bio tau, ka so ga nam dali iz srca. Čütüli smo, ka smo prišli k Slovincem, steri so naši bratje. Na konci se najlepše zavali-m Ministrstvu za kulturo v Ljubljani, na Vogrskom pa Javnomi skladi, da so nas pomagali pa na tau romanje dali pejnaze, ka nam je pa falilo, tisto smo pa člani dali vcuj.

Irena Pavlič

OTROŠKI

Miki Roš IZ MOJOGA DNEVNIKA

Ime mi je Janina. Kelko sam stara, vam ne ovadim, ka se takšo deklin ne spitavle. Leko pa vam povejm, ka eške ojdim v šoulo. Dnevnik sam začala pisati zato, naj ne pozabim, ka se mi je zgodilo v dnevaj mojoga življenja. Na, vej človek ne mora samo tak tapozabiti, ka se njemi je zgodilo. Dapa nigdar se ne vej. Dnevi mojoga življenja so se začali pisati, pa je zato tou moj dnevnik, ka se v njem piše od moji dnevaj.

TISTA SOBOTA, V STEROJ JE BRAT ZGÜBO PRVI ZOUB

Sobota se je začala kak vsikša druga. Vejn bi takšna tö ostanila, če bi nej, če bi nej ... Ja, vej je pa vsigdar tak. Če bi nej bilou tak, bi bilou vcejlak ovak. Na, pri nas je ranč tak bilou. Če bi nej bilou bratovoga zoba, bi bilou vse po starom. Dragi moj dnevnik, dopusti mi, ka ti od mojga brata kaj vöovadim. Te boš bole razmo, zakoj se je ta naša sobota tak vcejlak vöminila.

Kak prvo: moj brat Andi začne cejli trepetati, če samo za padara čüje. Če stoj doktora naprej prinese, njemi najprva srcé v lače spadne, po tistom cejli blejdi grata, že brž za tejm pa njemi spoudnja čoba začne trepetati kak meka žujca. Kak drugo: moj brat Andi je do gnes emo eške vcejlak mlejčne zobe. Kak tretje: eden mlejčni zoub se njemi je začo gibati, vö ga je trbelo skübnniti.

Dragi moj dnevnik, tou bi ti mogo čüti pa videti! Kak je tou od zoba prišlo na vüje našoga ate, se je brž k deli vzeu, ka njemi ga skübne. Andi je vcejlak farbo zgübo od straja. Lampe je tak vküper stisno, ka so une tö blejde gratale. Ata njemi je pravo, naj se ne dela nouri. Lepou naj lampe gora oupre pa ranč nika nede čüto, gda ma zoub vöskübne. Ranč ga nej trebej vöskübnniti, samo ga malo potegne pa ma v rokej ostane. Dapa Andi ga nej škeu poslušati. Po tistom je za ato naprej stoupila naša mama. Gučala njemi je, ka sva ge pa moja sestra atini vsigdar lampe gora oprle, ka nama je mlejčne zobe vö vzeu. Vej je pa un moški, njemi je gučala v vüjo, zato naj se ne dela nouri. Ali naš Andi se je eške tadale nouri redo. Nin za tri vöre je ata že grato trno čemerer pa je pravo:

- Zdaj pa mi je že vse više prišlo! Če ne opreš lampe meni, dem po padara pa mo po tistom vidli!

Pa smo meli kaj videti. Ranč tak, kak sam ti prajla, moj dragi dnevnik. Eške bole blejdi je grato, srcé njemi je mlatilo nin pod pojasom, spoudnja čoba pa je trepetala tak nagousti kak mašin za šivati. Že brž za tistim se je pogno v svojo sobo pa se potegno pod postelo. Na, zdaj smo se njemi vsi molili, naj pride vö. Eške velka sestra Zana, ka nema velke brige za naja, njemi je obečavala vsefele, če se enja delati nouri. Ali, Andi je ostano pod postelo.

Dragi moj dnevnik, vöra je skur pounoč. Andina smo enjali zvati, naj vö pride spod poste. Že je zaspo pod njou. Ge pa tö dem spat. Ta sobota me je trno zmantrala.

NEDELA, V STEROJ JE SMEJ EMO LÜKNJO

Gnes sam se prbidila bole kesnou. Tam nin kouli devete vöre. Kak najbolje brž sam šla gledat, kak je z Andinom. Eške itak je spau pod postelo. Zbidila sam ga. Najprva me je čüdno gledlo, po tistom je neka mleu z lampami, pa že za tejm vöplüno mali mlejčni zoub. Nika ga je nej bolelo, nika je nej čüto, nika krvi je nej bilou, zoub pa je biu venej. Naraji se je začo smedjati, tam naprej, gde je eške včera biu zoub, se je vidla lüknja.

Pa se je s tisto svojo lükjno smedjau eške cejli den, dokejč so ga nej začnile od smeja že boleti lampe pa lica. Dragi moj dnevnik, najprva je biu zavolo zoba od straja skur fertik. Nagnouk pa je grato zavolo toga istoga zoba trno veselí pa srečen človek. Vejn se eške v spanji smedje s tou svojo lükjno namesto zoba.

MLAŠEČI

Izlet v večno mesto

Že od otroštva so bile moje sanje, da bi rada šla v večno mesto, v Rim. Na srečo sem imela letos priložnost, da si ga lahko ogledam, ker je naš župnik organiziral potovanje tja. Komaj sem čakala trenutek, ko sem stopila z avtobusa in sem lahko občudovala najlepše mesto na svetu. Seveda to ni bilo tako enostavno. 10. julija smo se odpravili na pot.

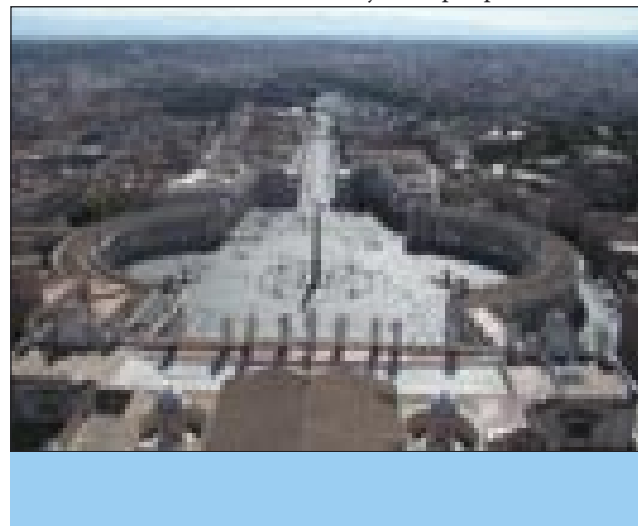

Maša v madžarski kapeli katedrale sv. Petra

Avtobus nas je čakal v Monostru. Prišli so ljudje tudi iz Becsehelya, Zalaegerszega. Bilo nas je skupaj 50, pa smo imeli zraven seveda dva duhovnika, očeta Ferija in očeta Zolija. Potovanje je bilo dolgo, ampak ni bilo dolgočasno. Spoznavali smo se in smo seveda spali. Krenili smo zvečer ob osmih in naslednji dan ob devetih smo prispeli v Firence. Ogledali smo si katedralo, ki je tako velika, da je v celoti ne moreš fotografirati z navadnim fotoaparatom. Velika je pa zelo lepa. Kadar sem občudovala tako velike zgradbe, sem vedno razmišljala, kako so jih ljudje zgradili. Kako so prinašali material, kako so zidali tiste visoke stolpe. Kajti takrat še ni bilo strojev in razvite tehnike kot danes. Zraven katedrale je krstna kapela. Ogledali smo si duplikat kipa Davida, ki stoji pred zvonikom v Firencah. Po Firencah smo šli v Assisi, kjer smo si pogledali katedralo in grob sv. Antona. V neki majhni kapeli v katedrali smo imeli mašo, kjer smo se zahvalili Bogu, da smo srečno prispeli. Potem pa se nismo več ustavili do Rima, kamor smo prispeli ob devetih zvečer. Imeli smo večerjo in smo

šli spat, ker vsi smo vedeli, da nas čaka težek dan. Naslednji dan smo šli z metrom v Vatikan in smo pogledali katedralo sv. Petra, šli smo gor v kupolo, od koder smo imeli čudovit razgled. Videli smo, kako je mesto veliko. Na trgu sv. Petra smo malo počivali, kupovali smo darila za sorodnike in prijatelje, nakar smo si ogledali še

tri največje katedrale. Seveda ni nam uspelo pogledati vsega v enem dnevu. Videli smo Pantheon, katedralo sv. Pavla

in katedralo San Giovannija in Laterano. V tej katedrali lahko mašuje samo papež. Vsak večer smo bili zelo utrujeni, jaz še nikoli nisem peščila toliko kot v Rimu. Ampak vsi rečemo, da je bilo vredno truda, ker je bilo krasno. V sredo smo imeli mašo v katedrali sv. Petra, v majhni madžarski kapeli. Potem smo si ogledali Vatikanski muzej. Tri ure smo bili v muzeju in nismo pogledali vsega. Zelo velik je in čudovit. Najlepša je Sikstinska kapela, kjer so najlepše freske, ki jih je po-

slikal Michelangelo, eden od največjih italijanskih slikarjev. Meni je najbolj všeč stari del Rima, kjer stojijo Kolo-sej, Forum romanum, slavoloki zmage in mestna hiša. Enkrat smo šli v mesto zvečer, ker smo hoteli pogledati Španske stopnice, ki so stopnice zaljubljenih. Nek fant iz naše skupine je tam zaprosil za roko svoje dekle. To je bilo zelo romantično, odgovor pa je bil seveda pozitiven. Dvakrat smo se šli kopat. Enkrat na jezero Albano, ki je zraven letoviške hiše papeža, drugič pa na morje. Naš župnik nam je pokazal cerkev sv. Ignacija, kjer so ga posvetili za duhovnika. Tam smo imeli tudi mašo.

V soboto zjutraj smo se odpravili domov. Mimogrede smo se ustavili v Benetkah, peljali smo se z ladjo in ogledali smo si katedralo in trg sv. Marka ter Most vzdihljajev. Zelo dobro smo se počutili v Italiji. Dobili smo nove prijatelje in lepe spomine. Seveda

tega človek ne more opisati, to morajo vsi videti. To so tako čudovite stvari, da jim samo takrat lahko verjamemo, ko jih vidimo. Predlagam vsakemu bralcu: če imate možnost, da lahko greste v Rim, ne smete tega izpustiti. Moje sanje so se že uresničile, ker sem dobila možnost od staršev, da lahko grem v Rim. Rada bi se jim še enkrat zahvalila, to je bilo najlepše darilo, ki sem ga v življenju dobila.

(L.)

KOTIČEK

KAUT

POD POPOVSKO SLIVOV

Prejšnji pondejlek kauli podneva, gda sam se prejk Števanovce pelo, je ves tak vögladala, kak če bi mrtva bila. Enga človeka nej bilau videti, ka bi kaj delo vanej. Gda je tak velka vročina, se vsakši bola notra v ram vleče pa samo kasnej popo-udne dé vö na njivo ali pa s senauv delat. Kak sam se pri krčmej dolapripelo, sam vido, ka pri pauti pod edno slivo niša tetica sedijo na ednom stauci. »Ka pa baug oni delajo, vejn rožni vejnec molijo, ka tak na trda sedijo,« zmišlavam sam v sebi. Tau moram pogledniti, sam se odlaučo pa v križišči na pravo pelo, gnako proti tetici. Gda sam skrajaj prišo, te sam vido, ka so tau

Štotjina Rejza.

• *Ka vraga vi tü delate pod slivov? je pitam, gda vö iz autona staupim.*

»Vrastvo čakam,« me poglednejo.

• *Odkec čakate vi vrastvo, vejpa dola z nebes nede vrastvo letelo.*

»Od tistec nej,« se smejejo Rejza, »dapa šofer, steri vaški auto vozi, on mi prinese.«

• *Od kec?*

»Vö iz Varaša, s patejke.

Etak se mi te nej trbej z autobusom voziti v tau velkoj vročini. Včera sam ešče pri meši nej bila, tak sta me glava pa nauga bolejla.«

Kak so tau Rejza taprajli, kombi je že prileto pa šofer vödau na okno vrastvo pa edne bejle črejvle.

• *Kakšne črejvle je vam Pišti prineso, samo nete na gostüvanje šli?*

»Ah, vraga, dja sam več nej za gostüvanje va-laun, ka namé noge bolijo. Na gostüvanji ple-sati trbej.«

• *Te kakšni črejvli so tau?*

»Jaj, tašo sam ešče nej vidla, ka ti vse vedeti škeš. Te črejvle k meši nosim, samo kak se tü na pauti asfalt topi, peta se mi je notrazgrabila. Doma sam vzela vpa-met, ka na črejvlaj nega peté, zato sam je notraposlala v Varaš, naj je napravijo.«

• *Leko ka zato ste te včara nej bili pri meši, ka ste nej meli črejvle?*

»Ka dja nejmam več črejv-

lov zvün te? Tašo norijo neguči, telko črejvlov mam, ka bi Rabo leko stavo z njimi. Viski krvni pritisk mam pa zato sam v tauj vročini včara doma ostala.

Tak sam »pijana« bila, kak če bi rejsan kaj pila. Pa te ma je ešče lejva nauga začnila boleti, tak ka sam obed komaj sküjala.«

• *Zaka ste stolec vöprinesli sé pod slivo?*

»Zato, ka sedečki lažej počakam, dočas mi vrastvo pa črejvle pripelajo.«

• *Ka ste bola čakali, vrastvo ali črejvle?*

»Vejš ka, ti namé tašo norijo vse spitavaš. Dapa če rejsan škeš vedeti, te vrastvo.«

• *Zaka?*

»Zato ka človek je brezi črejvlov ešče ta, dapa brezi vrastva nej.«

• *Če bi nej tak lagvoga psa meli, te bi vam vrastvo leko notra k rami nesli, zdaj pa tü vanej morate čakati.*

»Tau nej baja, pes mora lagvi biti. Če je pes nej lagvi, tisti je nej pes.«

• *Te k vam niške ne more notra titi?*

»Nej ranč trbej, če sto kaj ške, te naprej na okni leko rogače.«

• *Te k vam rejsan niške ne more notra.*

»Nej, ešče sausedje nej. Bejbarski Pišti samo rokau goradjau na grajko pa ma je pes cejle zobé v rotjej njau. Pravla sam ma, naj skrb ma, dapa kak sam dja tau vöpravla, že ga je vgrizno tö.«

• *Ka delate zdaj, gda je tak vrauč?*

»Ka delam? Nika nej. Zna-utra sam v rami pa samo po petoj vöri dem vö delat. Tašoga reda okapam pa polejvam rauže.«

• *Ta sliva je tö vaša, pod stero-rov sedite?*

»Nej, ta je že popuvska.«

• *Tak dosta sliv ma, ka se vse trga. Tau je čüda zato, ka v krajini nega sliv.*

»Vejn zato, ka je tau sliva popuvska pa te je Baug telko pomogo, naj ne pozebe,« se smejejo Rejza.

• *Sto vküppobere te slive?*

»Tisti, steri prejk majo te popovski ram.«

• *Vi zato tö mate hasek s te slive, nej?*

»Kakšni hasek bi pa mejla?«

• *Vejpa leko pod njej v sejnci sedite pa čakate na črejvle. Če bi nej bila tü, te bi na sonci mogli čakati.*

»Istino maš, telko haska dja tü mam iz te slive, dapa zdaj moram titi, zato ka nejmam več časa.«

Stolec pod pazdja dejajo, vrastvo pa črejvle v lejvo rokau vzemejo pa že dejo proti grajki. Dja pa brz, kak če bi me naganjali, notra v auto skaučim. Rejza ešče gnauk nazaj poglednajo pa tak pravijo: »Če bi zdaj psa vöpustila, lače bi ti raztrgo.«

»Zato sam notra v auto vseu,« pravim »nej ka bi tau mislili, ka meni tau nej prišo na pamet.«

K. Holec

V BELTINCIH SE JE SPET PLESALO IN IGRALO

Beltinski grajski park je bil minulni konec tedna že petintridesetič prizorišče največje folklorne prireditve v Sloveniji, mednarodnega folklornega festivala. Bogato štiridnevno dogajanje se je začelo v četrtek zvečer, najprej v prostorih tamkajš-

stega«, kot pravijo dolinskemu delu Prekmurja. Večer se je potem nadaljeval na dvorišču gradu s predstavitvijo diplomske naloge učiteljice glasbe na beltinski osnovni šoli Mileve Kralj Buzeti, 34 folklornih festivalov, nastopom mlade beltinske fol-

skega akademskega zbora Vugaš. Dogajanje naslednjega dne je bilo najprej v okviru otvoritve razstave sekcije cvetličarjev in vrtnarjev ter sekcije domače in umetnostne obrti, še vedno vroč večer pa so zaključili plesalci folklorne skupine Drvar iz Bosne in Hercegovine.

V petek so se začele tudi glasbene delavnice, ki jih že vsa leta vodi Tomaž Rauch. Sobota je že tradicionalno v znamenju krajevnih skupnosti beltinske občine, vendar je letošnja vročina pripeljala obiskovalce v park nekoliko kasneje kot običajno, kljub vsemu pa je park postal skoraj premajhen za množico, ki je spremljala t. i. Etno večer, na katerem so nastopili tamburaši KUD Beltinci, Mlada beltinska Banda, glasbeniki KUD Drvar in na

njega gradu, kjer so odprli razstavo fotografij in spominkov z območja »marka-

klorne skupine, ki se je pred kratkim vrnila z gostovanja po Kanadi in nastopom žen-

koncu skupina Volk Folk iz Ilirske Bistrice. Čez dan se je bilo moč sprehoditi tudi med stojnicami domačih in umetnostnih obrtnikov. Nedeljsko popoldne je potem zaključilo uradno festivalsko dogajanje v beltinskem parku z največjo slovensko folklorno prireditvijo, državnim srečanjem odraslih folklornih skupin z naslovom Le plesat me pelji, ki je bilo pod okriljem Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti. Tako so na beltinskem odru v nedeljo popoldne, po slavnostni povorki, zaplesali domači plesalci, sedem folklornih skupin, ki so bile izbrane na medobmočnih srečanjih, in gostje iz Drvarja. 35. folklorni festival je za letos torej zaprl svoja vrata, da pa prireditelji privabi vsako leto več obiskovalcev, pričča tudi dejstvo, da se je v vseh štirih dneh v beltinskem parku zbralo čez pet tisoč obiskovalcev.

B. Rous

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:

porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:

EUROTRADE
PRINT d.o.o.
Lendavska 1
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.